

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

29 de Cadaueribus punitorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

tumultus facien di, l. non est singulis, 137. de reg. iur. Et multa consideranda sunt in pœnis imponendis, quæ temeraria priuati precipitatio, & stolidum iudiciu, vel inuidiosa ratio, in perniciem hominum confunderet. Datum ius animaduertendi, & gladii certis quibusdam tantum, vel a lege, vel a principe, & aliis qui potestatem habent, l. imperium, de iurisd. omn. iud. i. D. Petri, c. 2. ceteris contra inhibitum, ea quæ magistratus sunt vsurpare, l. qui nomine pretoris, 25. ad leg. Cor. de fals. in P. Omnes enim in hoc pares, id est, priuati omnes, vt par in parem non habeat imperium, l. ille a quo. §. tempusium, ad SC. Trebel. P. l. nam magistratus, de iudi. in P.

¶ Quinimo nec omnes magistratus pœ. iam imponere possunt, sed in tantum quibus damnandi ius est, Vlp. l. 2. §. si de pœn. P. Neq; quibus licet, omnes seu quacunq; irrogant. Veluti præfides prouincie deportandi non habebant licentiam: præfectus vrbis habebat, d. l. 2. §. constat, Vlpia. l. inter pœnas, 6. §. l. relegatorum, 7. de merd. §. releg. lib. 48. P. tit. 2. 2. Procuratores Cæsarum non possunt exilio damnare, vnde nulla eorum huiusmodi sententia, l. 2. de pœn. C. Nec nisi summis iudicibus sine iussu principis licet confiscare, l. vni. ne sine iussu principis, l. cert. iud. confis. lib. 9. C. tit. 48. Sic obserua in similibus. Rursum nec quibus arbitrium imponendarum pœnarum est, electio eorundem est: neque liberam mortis habent facultatem, l. aut damnum, 8. §. proinde, de pœ. in P. Erat enim summum quod tyranni exercebant in morti additos iure vel iniuria, liberam mortis electionem concedere, nempe vt statueret reus mortis genus quod sibi expeditissimum videretur. Sic & apud Suetonium Tranquil. in Tiberio, c. 54. Potant Germanici filium Nerone ad voluntariam mortem coactum, & Corn. Tacit. lib. 11. Annal. Vitellius sub Claudio Valerio Asiatico liberum mortis arbitrium permittit, & idem Corn. Tacit. idem lib. 15. ait mortem voluntariam oblatam a Nerone Senecæ & cum ipse eam sibi non pararet, per tribunum indictam. Et facti quidem questio in arbitrio iudicantis est: pœnæ vero persecutio non eius voluntati mandatur, sed legis auctoritati referuatur, Marcell. l. 1. §. sed non virg. ad SC. Turpill. Atque lex, quamuis sit dura, sequenda iudici est, l. prospexit, qui §. a quibus man. li. non sit. l. nemo, de sent. & inter l. om. iud. C. Potest tamen ex circumstantiis causæ concurrentibus minuire, l. est feruor, C. de iis qui nor. inf. vel augere, l. aut facta, 15. §. fin. de pœ. in P. pœnam, causâ cognita, & dummodo rationem in vtroque non excedat, l. hodie, 14. eo. Nam respiciendum est iudicantis, vt ait Marcell. in l. respiciendum, P. facit l. qui sententiam, eo. C. ne quid aut durius aut remissius constituitur, quam causâ deponit. Nec enim severitatis aut clementie gloria affectanda est, sed perpenso iudicio, prout quæque res postulat, statumendum. In leuioribus promptores ad lenitatem iudices esse debent, in grauioribus pœnis, severitatem legum cum aliquo temperamento subsequi. Et interpretatione legum pœnæ potius mollienda, quam exasperanda, Hermo. in l. interpretatione, 42. de pœn. in P. l. factum, §. si de reg. iur. ¶ Dehinc ¶ & quando ab iis, quibus pœnam statuendi datur facultas, sententia pœnæ dicta est, ea nec mutari, aut tolli per ipsos potest, in l. pœnam suam, 15. C. de pœn. l. acta, de re iud. in P. l. 1. C. sen. ref. non poss. nisi interposita prouocatione, l. non tantum, de appellat. P. l. addictos, de episc. audien. ¶ vel si prouocari non possit principis auctoritate remittatur, l. duni fratres, 27. §. l. ad bestias, 31. de pœn. in P. sententia. Statim enim vbi quis damnatur potissimum vltimo supplicii, mutat statum, & ex libero fit seruus pœnæ, amittitq; libertatem eum ciuitate, Marc. in l. in seruorum, 10. §. 1. C. in l. quod ad statum, 32. Paul. l. qui vltimo supplicio, 29. de pœnis, in P. Ideo & in Gallia, vt plerunq; pileum adimunt speculatores, iussu iudicis, veluti amissa libertate, cuius pileum in signe erat olim. Hodie tamen nemo bene natus ex pœna amittit libertatem.

De Suppliciorum seu Pœnarum executione.

C A P. 28.

- 1 Pœna non sunt exsequenda ex spulicatoris arbitrio, sed iudicis. Carnificis inhoneste pœnas inferentis supplicium eod. Carnifici quæ debeantur ex vestimentis morte damnati, eodem.
- 2 Pœna dicta non debet differri, quin executioni mandetur.
- 3 Prægnantis supplicium differitur.
- 4 Supplicium damnati, vt habeatur de eo aduersus socios sceleris tortura, suspenditur.
- 5 Supplicium iussu principis dictum debet suspendi per 30. dies.
- 6 Pœna supplicii quibus casibus suspendatur, & quomodo mutetur. §. 4. s.

¶ Elictoribus ¶ seu carnificibus in superiore libro dictum est, sup. lib. 31. c. 3. Superest, vt de executione pœ. arum pauca connectamus, quæ possint ciuim generaliter tractationi colophonem addere. Curare debet iudex, vt spulicatoris pœnas extinguantur, non pro arbitrio, sed ex præscripto sententia, & ea qua fieri poterit honestate: memores hos quidem reos esse qui morti addicti sunt, sed tamen homines, & dignos aliqua humanitatis intuitu, misericordia. Meminit Ammianus Marcellinus, lib. 28. hist. Clarita & Fluminiana de adulterio damnatis sub Valentiniano, harum vni carnificem indumenta arripuisse, & ita ad pœnam traxisse, vt nec quidem vllum velamen pudendarum partium relinqueret: & ita nudam ad supplicium duxisse, sua auctoritate immanner, & insolenter, & contra pudorem. Quare & de adultera summo supplicio, ipsum viuum exultum fuisse. Merito certe, non quod culparetur rapacitas vestium: nam panniculatia debetur spulicatoribus, id est, vestimenta, quibus spoliatur momento, quo quis punitus est, Vlp. in l. diuus Adrianus, 6. de bo. damnata lib. 48. P. tit. 20. sed quod viuenti, & præter humanitatem ademisset. ¶ Et ¶ quia ad reorum manifesta probatioe conuictorum quantum scilicet fieri poterit cõdemnationem proferendam est, ne derit facultas supplicandi, vel malignis artibus flagitiosis pœnam euitandi, l. cum reo, 18. de pœ. C. l. fin. C. de custod. reor. l. 1. C. de bon. proficor. Sic pœna dicta ea non debet in longa diff. rri, quin per hctores mandetur executioni. Nec ideo suspendenda, quod damnati dicat se habere quippiam, de quo velint principem monere ad eius statum pertinens, vt ait Vlpianus, in l. si quis forte, 6. de pœ. in P. Simul atq; inquit Labeo, l. si qua pœna, 2. 4. de verb. sign. P. victus quis est, eius maleficius, cuius pœna est statuta, statim ea debetur. Sicque iure communi receptum est. At ex causa non negamus executione pœnæ interdum suspendi, vel differri: & aliquando commutari, & aboleri. ¶ Suspenditur ¶ in muliere prægnante, quoadulque pepererit, l. 3. de pœ. in P. l. Imperator Adrianus, 18. de sta. hom. in P. Etenim pœnæ, vt diximus, personales sunt, & filius pro matre puniti non debet. tit. ne filius pro patre, l. crimen paternum, de pœ. in P. nec calamitas matris foret obesse ei, qui in vtero eius est, l. §. seruorum, §. ingenius, de sta. hom. in P. Refert Alianus, lib. 5. var. hist. c. 18. iudicii exemplum Areopagitarum, qui cum mulierem veneficam damnasset morte, non prius eam interemerunt, quam partu liberaretur. ¶ Sæpe ¶ etiam seruantur damnati, post condemnationem, & differitur pœna, vt ab iis in aliis questio habeatur, Paul. in l. qui vltimo supplicio, 29. de pœ. in P. ¶ Et ¶ interdum, si princeps præter cõsuetudinem iubeat feruoribus in aliquos vindicari, ex Cæsarum lege suspendi debet executio per triginta dies, Grat. Val. & Theodo. in l. si vindicari, 20. C. de pœn. Quam legem Theodosium maxime auct. ven habuisse referunt historiographi Iustiane D. Anbrofii, post cladem Theffalonicam temere & crudeliter iussu Cæsarum paratam. Ante annum ab vbi bene condita 77; factum est senatusconsultum, sub Tiberio, Ne decreta patrum ante diem decimum ad ærarium deferrentur, idque vitæ spatium damnatis prorogaretur: sed non senatus ad pœnitendam libertas erat, vt scribit Cornelius Tac. lib. 3. Annal. Meminit de causis patrum SC. Dio Cal. lib. 57. Quod Tiberius, C. Lutorii mortem ægre tulit, non quod supplicio affectus, sed quod a senatu se absente damnatus fuisset: quare & id senatusconsulto caueri voluit. Neve sententia contra reum lata ante id tempus publicaretur: vt de sententia admonitus Cælar, licet absens causam recognosceret, reo gratificaretur, ex voluntate de eo iudicii proferret. Item differitur pœna serui, qui peculium & rationes domini administravit, donec reddiderit suas rationes domino, l. 1. de bo. proficor. li. 9. C. tit. 49. Dehinc & prouocatione pœna suspenditur, quia prouocatus nondum damnatus videtur, l. 2. §. si de pœ. in P. l. 1. §. si ad SC. Turpill. in P. l. iuris, de iis qui nor. inf. in P. l. sciendum, §. pœ. qui satis. cog. in P. ¶ Commutatur ¶ autê pœna per iudicem, ad quem appellatur, si ad pœnam subeundam inutiles damnati facti sunt, Modest. l. in metallum, 22. de pœnis, in P. Si principis accedat post damnationem mutationis sententia, l. ad bestias, 31. de pœ. in P. si indulgentia impetretur, vel restitutio in integrum aduersus sententiam ab eodem principe, l. 2. §. tot. tit. de senten. pass. §. resti. lib. 9. C. tit. 51. Si quis tempus pœnæ subeunde præfinitum in carcere impleuerit, l. omnis, 23. §. h. retores, 24. C. de pœn.

De Cadaueribus punitorum. Cap. 29.

Lib. 48. P. tit. 24.

- 1 Sepultura priuari inter atroces pœnas. Cadavera punitorum quando sepultura concedantur. eod.

In atrocitate pœnarum illud est, non sepeliri punitos, sed vel in publicis laiandis exponi, vel membra alibi in terrorem malefactorum suspendi: quia non sepeliri pœna per se est. Et inter pœnas lezabeli comminatas atrox, Nec erit qui sepeliat eam, 4. Reg. 9. Et apud Hieremiam saepe. Non erit qui sepeliat eos Hierem. 24. Non plangetur neq; sepelietur, Hier. 26. Et pro maledictione imprecatio apud Ecclesiastem, ut sepultura quis caveat, Eccles. 6. Et alibi obijci sepulchrum in morem cadaveris a fini, exsecratio. Sepulchra, inquit Hieremias, 22. a fini sepelietur. Et proinde corpora pu-

nitorum non solent sepeliri, nisi petantur. Si petantur tam en, facile concedantur: nisi in grauioribus sceleribus, quibus opus est exemplo, l. i. 2. & 3. de cadaver punito. in P. l. obnoxios, n. de relig. & sum. fune. Ex concilio Moguntinensi quoque statutum etiam, si suspensi vel alius pœnis necati, de omnibus peccatis suis puram confessionem egerint, & digne pœnuerint, communionem etiam factæ eu. hantia, & sepulchra dandam, c. questum, 13. q. 2. c. 2. de fur. ap. Greg. Impœnitentibus autem, qui pro suis sceleribus moriuntur, denegandam, c. placuit, 23. q. 5.

DE CRIMINE DIVINAE IMMUNITATIS MAIESTATIS. LIBER XXXIII.

Maiestas quid. Cap. 1.

- 1 Ordo criminis maiestatis tractandi.
- 2. Maiestas quid, unde dicta, eius finis.

Maiestas in vniuersum criminum tractatione, operæ pretium erit nunc ad species eorum peruenire, & quid in singulis statuendum sit percurrere. A maioribus & publicis, ad minora & priuata, & quasi delicta vique ad tractationem producentes. Exordium itaque a crimine maiori & perniciosissimo no faciemus maiestatis. Ceterum tractaturi de crimine hoc, nobis primam erit indagandum, quid sit maiestas: de hinc quod quale hoc crimine: eius potestas species, capita & pœnæ. Maiestatem ¶ generaliter nemo, vt opinor, ignorat dictam fuisse ab ea dictione, quæ quod maius est, seu summum significat: vnde & magistri, & magistratus dicti, Paul. l. quib. 57. de verb. sign. Non secus quam potestas dicta a potestate, vel a potentia. Maiestatem & a magnitudine dicit, si lem faceret potest quod scribit Macrobius de Maio & de Maio, his verbis, Macro. lib. 4. Saturn. c. 12. Fuluius nobilior in factis, quos in eade Her. cibus misarum posuit, Romulum dicit, postquam populum in maiorem, minorisq; diuisit, vt altera pars consilio, altera armis rempub. tueretur, in honorem virtusque partis mensim Maiam a maioribus: sequentem Ianum a minoribus vocasse. Quidam Maium etiam Iouem dictum fuisse autumant, a magnitudine. Alii quoq; Maiam, cui mense Maio res diuina ab Eibnibus fiebat, terram dictam fuisse a magnitudine, vnde & magna mater. Ouidius, 5. Fastor a maiestate honoris & reuerentia filia, Maium declinat. Et maiestatem, a magnitudine: quia vbi ea nata in de est, maior & veneranda omnibus esse capit, quæque mundum omnem temperet. Plura Michael Benherus. lib. 2. Fastor. in Maio. Verba Ouidi hæc,

Donec honor placidus, decens reuerentia vultu
Corpora legitime imponere ihoris:
Hinc fata maiestas, que mundum temperat omnes,
Quaq; die paru est edita, magna fuit.
Nec mora cum sed: medio sublimis Olympo
Aurea purpureo conspicienda sinu,
Consedere simul pudor, & metus: omne videres
Numen ad hanc vultus composuisse suos.

¶ Sextus quoque Pompeius, maiestatem a magnitudine dicit. Erit itaque maiestas in vniuersum amplitudo dignitatis. Sic Valerius Maximus, lib. 2. c. 5. maiestatem clarorum virorum dixit eam, quæ potens in amplitudine sua obtinenda, sine tribunalium fastigio, sine apparitorum ministerio. Ciceroni, de Orato. maiestas est, amplitudo & dignitas ciuitatis.

De diuersa specie maiestatis.

Cap. 2.

- 1 Maiestas apud quos esse dicatur. Diuina & humana: & quomodo diuina maior.
- 2 Maiestas populi Romani qua. Et in eam crimen.
- 3 Principis maiestas.
- 4 Iudicium maiestas.

Quia ¶ igitur maiestas amplitudinem dignitatis & honoris refert, facile intelligemus, apud enim, eos esse maiestatem, apud quos culmen dignitatis, & magnitudinem esse honoris existimamus. Proinde cum & honor diuinus, & humanus summus aliquis sit, & maiestatem quoque diuinam & humanam dicemus. Et vt honor Dei, & dignitas excedit humana, sic eius maiestas summa & præcipua: & grauius scelus diuinam, quam humanam offendere maiestatem, c. vergentis, de hæret. in G. authen. Gazaros,

ead. tit. C. Qui enim in diuinam committit religionem, in omnium fertur iniuriam, & publicum crimen perpetrat, l. Manicheos, C. eod. De maiestate Dei meminit Cicero, i. de Diuinat. dum ait, Deum alienum non ducere a maiestate sua. præsignificare hominibus que sunt futura. Et rursum, idem 2. de nat. Deor. sustinendi muneri, videlicet providentia gratia propter imbecillitatem, difficultas minime cadit in maiestatem Deorum. Et Paulus quoque Iurisc. maiestatem Dei dixit, Paul. l. non distinguemus, 27. §. sacerdotio de recep. arbi. lib. 4. P. tit. 8. In maiestatem hanc delinquant hæretici, schismatici, blasphem, sacrilegi, apostatæ qui fidem abnegarunt, fortilégi, sepulchrorum violatores. ¶ Maiestas ¶ humana plures habet sedes, pro modo administrationis & gradus rerumpub. Quamobrem apud Romanos, quo tempore potestas summa penes populum erat, & maiestas quoque eius erat. Ita apud Ciceronem, in Partit. orato. Maiestas est magnitudo quedam populi Romani, in eius potestate & iure retinendo, vertiturque in imperio aique omni populi Romani dignitate. Et rursum idem, 2. de orato. si maiestas est amplitudo, is eam minuit, qui exercitum hostibus populi Romani tradidit. Hinc Proculus ait, populos & liberos, qui alterius populi maiestatem comiter obseruant, Procul. l. non dubito. 7. de capti. P. Dicebatur quoque in populo, maiestas: auctoritas autem in senatu esse. Atque ita maiestatis crimen est, quod aduersus populum Romanum vel aduersus eius securitatem committitur, apud Vlpianum, l. 1. ad leg. Jul. maiest. lib. 48. P. tit. 4. ¶ Et quia postea populus omne suus, & impetum in principem transtulit, l. 1. ad leg. Jul. de ambitu, P. §. sed quod principi de iure nato. Aurelius l. 1. de offi. præf. præf. P. Zonaræ tomo 2. d. 2. de Octauio agit. caput & maiestas dicitur peractio. §. 1. proæ Institut. iur. civil. Sic maiestas imperialis solo principi permissile dicitur, l. si de legib. C. leges condere, interpretari, & abrogare. Regia quoque maiestas dicitur, l. 1. vt nemo præf. titu. præf. suis vel al. impo. C. & regnantis maiestas, l. digna vox. C. de legib. a Cæsariibus. Estq; hæc maiestas publica, quia populi dignitatem & publicam utilitatem refert, sustinet, & conseruat. Et idcirco qui auctoritate & potestate populi & principis quippiam gererant, vel magistratum exercebant, maiestatem quoque habere debebantur. Et ita dixere iura iudicium maiestatem, & imperii, l. pen. §. si de inst. & iur. P. & in eos committit crimine maiestatis, vt in principis membra, l. qui quis, ad l. Jul. maiest. C. ¶ Et ¶ maiestas dicitur iudicium quoque: vt ait Ciceroni, pro Sexto Roscio. 4. Sed & tempore Romuli, lex dicta imperii, qua quedam licebant seorsum regi, quedam & absolute populo, apud Dionys. Halycat. in 2. Quia etiam imperium annuum a populo consilibus committebatur, & maiestas in illis dicitur, vt apud Ciceronem, i. Philip. Magnam nomen est, magna species, magna dignitas, magna maiestas consilio. Ad istius publicæ maiestatis similitudinem, quedam dignitas & honor singularis in priuatis rebus, vel hominibus, maiestas quoque dicitur. Sic Cicero, idem de Amicitia. Quanta illi fuit grauius: quanta in oratione maiestas?

Quid Maiestatis læsæ crimen

CAP. 3.

- 1 Læsæ maiestatis crimen quid.
- 2 Immunitas maiestatis crimen quid.
- 3 Maiestatem solvere quid. & minuire. & 4.

Quando ¶ hæc auctoritas aut dignitas, seu diuina seu humana ¶ offenditur, et men dicitur læsæ maiestatis apud Iurisce. nulos. Laudator huius formulæ loquendi Iulius Paulus, l. meminisse oportebit, ad leg. Jul. maiest. C. qui lib. singulari de iudiciis publicis, in hoc item crimine, inquit, quod ad læsam maiestatem Imperatoris pertinet, etiam serui in caput domini torquentur. Vtitur & Pater